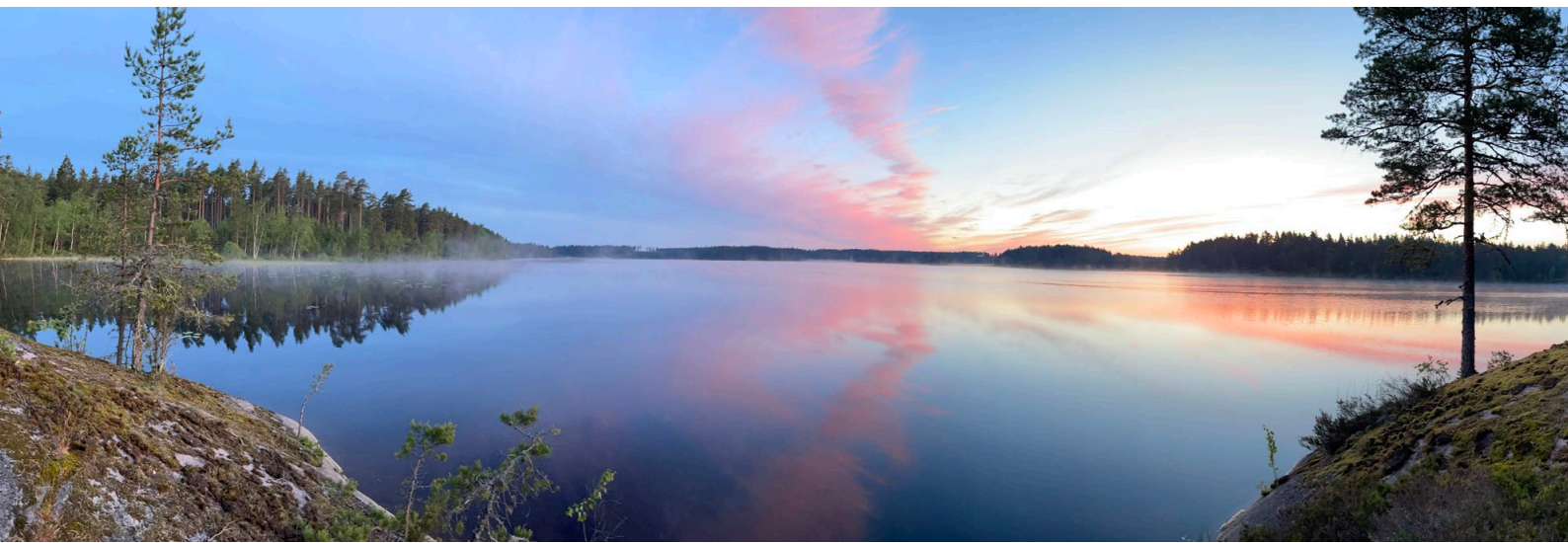

SALON KIRAKANJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVA-ALUEEN LUONTOSELVITYS

Ympäristökonsultointi Jynx Oy

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Menetelmät	3
3. Tulokset	4
3.1. Kohteen yleiskuvaus	4
3.2. Lakikohteet ja muut arvokkaat luontokohteet	6
3.2.1. Luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit	6
3.2.2. Metsälain kohteet	6
3.2.3. Vesilain kohteet	6
3.3. Uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat kasvilajit sekä huomiolajit	7
3.4. Uhanalaiset luontotyytit	7
4. Pesimälinnusto	7
4.1. Uhanalaiset lintulajit	7
4.2. Lintudirektiivin liitteen I lajit	8
5. Havaintoja muista lajiyhmistä	8
6. Yhteenveto	9
7. Lähteet	10
Liite 1. Kirakanjärven ranta-asemakaava-alueen kasvilajeja	11

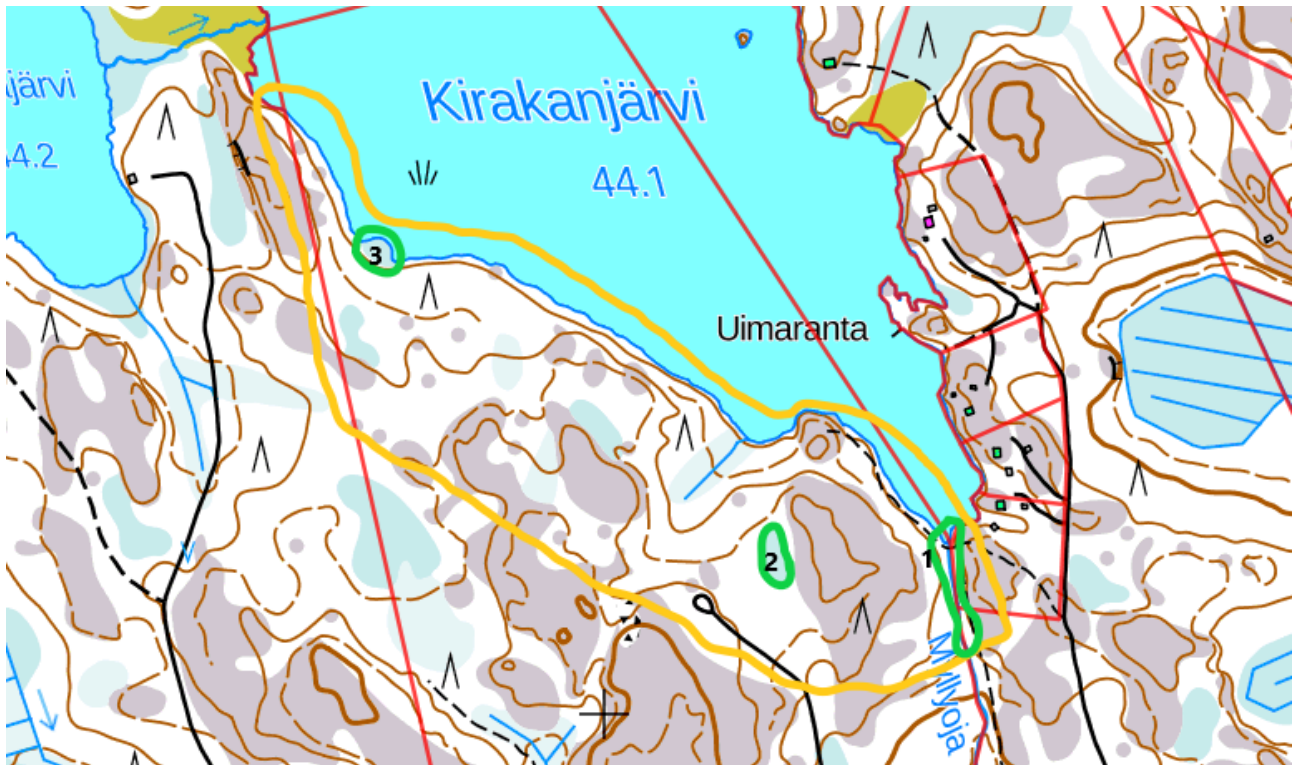
1. Johdanto

Tässä selvityksessä tarkastellaan Salon Perniön Kirakanjärven ranta-asemakaava-alueen kasvillisuuden yleispiirteitä, luontotyyppejä, mahdollisia lakikohteita ja maaston topografiaa sekä pesimälinnustoa ja muita lajiryhmiä. Selvityskohteen pinta-ala on noin 25 ha. Selvityksen maastotyöt tehtiin vuoden 2021 kesäkuussa (3 käyntiä, myös yöaikainen maastokäynti). Selvityksen ja raportin tekivät VTM Hannu Klemola ja FK/FM Arto Kalpa Ympäristökonsultointi Jynx Oy:stä. Taiton laati Pinja Toivio.

2. Menetelmät

Kohdealueelta selvitettiin ensisijaisesti:

- Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyyppit
- Metsälain 10 §:n nimeämät erityisen tärkeät elinympäristöt
- Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset luontotyyppit ja 3 luvun 2 §:n luvanvaraiset purot
- Uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien kasvilajien (LSL 46 § ja 47 §) esiintymät
- Myös huomionarvoiset kasvilajit
- Uhanalaiset luontotyyppit (Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö 2018)
- Luonnon monimuotoisuuden tai maisemallisten arvojen säilymisen kannalta arvokkaat kohteet
- Erikoiset luonnonmuodostumat ja niiden yhdistelmät
- Pesimälinnusto
- Havaintoja muista lajiryhmistä

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus (keltaisella) ja huomiokohteet (vihreällä).

3. Tulokset

3.1. Kohteen yleiskuvaus

Selvitysalueen rajaus käy ilmi karttakuvasta (kuva 1). Kohde on metsäistä aluetta, jossa korkeusvaihtelut eivät ole mainittavan suuria. Tarkasteltavan alueen kaakkoisosassa on laakea, harvapuustoinen ja kalliainen alue, mutta kovin korkealle maasto ei kohoa. Talousmetsät ovat myös virkistys- ja metsästyskäytössä.

Kuva 2. Selvityskohteen metsäistä rantaa.

Kuva 3.
Selvityskohteen
metsät ovat
normaalissa
talouskäytössä.

Selvityskohteen metsät ovat normaalissa talouskäytössä, joten metsiköitä on mm. harvennushakattu (*kuva 3*). Suuri osa metsikkökuvioista on tuoreen kankaan mänty-kuusisekametsiä tai kuivahkon kankaan melko mäntyvaltaisia metsiköitä, joiden ikä on noin 50–60 vuotta. Ainakin kohteen kaakkoisosassa on laajalti myös kuivaa ja kallioista männikköä, jonka alus- ja pohjakerrosta hallitsevat kanerva ja poronjäkälät. Vanhimpia, noin 80–100-vuotiaita, mäntyjä löytyy aivan selvitysalueen luoteisrajan kumpareiselta kankaalta. Järven rannan kallioisen niemekkeen lounaispuolella on puolestaan kostealla ojitetulla maalla noin 20-vuotiasta kuusitaimikkoa.

Selvityskohteen metsäalueelta löytyi vain yksi pieni suolaikku. Maastokarttaan merkityt muut suopainanteet osoittautuivat ojitetuiksi tai muuten kuivahtaneiksi kohteiksi. Nämä vaihtuvat kohteet erottuvat kuitenkin vielä ympäristöstään mm. tiheän lehtipuusekoituksen ja kasvupohjan tuoreuden tai lievän kosteuden takia. Näiden kohteiden lisäksi järven rannalta erottuu yhdessä kohtaa selvästi nevareunaa. Selvityskohteen rantaviiva on muuten metsäistä kivennäismaata (*kuva 2*) ja osin myös hieman avoimempaa tai harvapuustoisempaa kalliorantaa.

Kuva 4. Myllyojalla on melko hyvä luonnontila selvitysalueella.

3.2. Lakikohteet ja muut arvokkaat luontokohteet

3.2.1. Luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit

Selvitysalueella ei ole luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppiä.

3.2.2. Metsälain kohteet

Selvitettävällä alueella voi metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä vastaavina huomiokohteina pitää Myllyojaa, yhtä metsäalueen suolaikkua ja järven rannan nebareunusta. Myllyoja (kuva 4) vastaa metsälain tarkoittamaa puroa ja sen välitöntä lähiympäristöä. Puro hakee uomaansa luontaisesti, eikä sitä näytä selvitysalueella peratun tai suoristetun. Kasvillisuus on puron varsilla rehevää ja poikkeaa ympäröivästä metsäalueesta selvästi.

Metsäalueen suolaikku on melko vaatimaton ja pieni suopainanne (YKJ 6681976:3277286). Laikun pintaa peittää yhtenäinen rahkasammalkasvusto ja muuta lajistoa edustavat mm. harvakseltaan kasvavat suopursu, pikkukarpalo ja sarat sekä laikun reunan pienikokoiset pajut ja hieskoivu.

Järven rannan nebareunusta (YKJ 6682358:3276820) voi verrata myös metsälain kohteisiin ja pitää ainakin huomiokohteena. Upottavan reunuksen pintaa peittää yhtenäinen rahkasammalkasvusto ja muuhun kasvillisuuteen kuuluu mm. sarat, tupasvilla, kurjenjalka, järviruoko sekä jokunen avoveden äärellä, mättäällä kasvava pienikokoinen hieskoivu sekä metsän puolella pienet pajut.

3.2.3. Vesilain kohteet

Selvitysalueella ei tavattu vesilain 2 luvun 11 §:ssä lueteltuja suojeltuja vesiluontotyyppiä. Vesilain määritelmän mukaan Myllyoja on kuitenkin puro (valuma-alue alle 100 km²), joka vaatii vesitalous-hankkeiden yhteydessä viranomaisen luvan, jos hanke vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen.

3.3. Uhanalaiset ja erityisesti suojeltavat kasvilajit sekä huomiolajit

Kohteelta ei ole tiedossa tai tavattu uhanalaisia eikä erityisesti suojeltavia kasvilajeja.

3.4. Uhanalaiset luontotyypit

Selvitysalueen laajimpana luontotyyppinä ovat tuoreet kankaat. Nämä on määritelty uusimmassa, vuoden 2018 uhanalaistarkastelussa ryhmätasolla vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi. Selvityskohteen tuoreet kankaat voidaan määrittää alatyypinä varttuneiksi havupuuvalttaisiksi tuoreiksi kankaiksi (puuston keski-ikä 40–140 vuotta). Nämä ovat Etelä-Suomessa määritelty vaarantuneiksi (VU) luontotyypeiksi ja koko maan osalta silmälläpidettäviksi (NT).

Kohteella on myös vähäisemmässä määrin myös varttuneita kuivahkoja kankaita ja varttuneita kuivia kankaita. Ensinnä mainitut ovat Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia (EN) ja jälkimmäiset vaarantuneita (VU). Kaikkien kohteella tavattujen metsäluontotyyppien laatu on kuitenkin kärsinyt metsätaloustoimenpiteistä.

4. Pesimälinnusto

Alueen pesimälinnusto on seudun karuille järville ja kangasmetsille kallioineen tyyppilinen, joskin myös ”erämainen” johtuen laajasta ja varsin yhtenäisestä metsämantereesta, jonka osana selvitysaluekin on. Järvellä tavattiin kaksi kuikkaparia, mutta poikueita ei havaittu. Lisäksi järven rantalinnustoon kuului useita pareja kalalokkeja poikasineen, joista yksi pari pesi selvitysalueen itäpäässä. Myös rantasipi ja telkkä havaittiin. Saalistavina havaittiin kalatiira, naurulokki, haarapääskyjä ja tervapääskyjä.

Metsäalueella tavattiin useita teeriä ja kuultiin myös soidinta. Länsiosan ojitetulla metsäalueella nähtiin pyyppökuu ja varoitteleva metsäviklo. Muuta metsälajistoa olivat palokärki, käpytikka, närhi (poikue), sepelkyyhky (2), isokäpylintu, kulorastas (3), tali- (3), sini- ja töyhtötiainen, puukiipijä, lehtokerttu (2), leppälintu, harmaasiippo, hippiäinen sekä tavallisimpia lajeja metsäkirvinen, punarinta, pajulintu, mustarastas, laulurastas, vihervarpunen ja peippo. Alueella johtavan metsäautotien varrella havaittiin lisäksi käki, hernekerttu, kirjosiippo ja mustapääkerttu. Myös korppi pesii lähialueella ja järvelle kuului kauempaa laulujoutsenen ja kurjen ääntä (järven pohjoispäästä), jopa kaukana etelässä sijaitsevan Makarlanjärven kaulushaikaran soidinääntä kuultiin tyynenä kesäyönä.

Vähäjärven puolen lounaisrannalta nähtiin aamuyöstä rantapuista lentoon lähtenyt kalasääski, joka pesii lähialueella.

4.1. Uhanalaiset lintulajit

Uhanalaisarvioinnin (2019) mukaisia lajeja olivat tervapääsky (EN, erittäin uhanalainen), pyy, naurulokki, kalatiira, haarapääsky ja töyhtötiainen, joista tervapääsky, naurulokki ja haarapääsky eivät pesi itse selvitysalueella, mutta muutamia lintuja nähtiin saalistamassa alueen ilmatilassa.

Silmälläpidettäviä lajeja olivat närhi ja västäräkki, jotka ovat myös tavallisia lintuja, mutta joiden kanta on taantunut.

4.2. Lintudirektiivin liitteen I lajit

Lintudirektiivin liitteen I lajeista alueella tavattiin kalasääski (Vähäjärven puolella), teeri, pyy, palokärki ja kehrääjä. Lisäksi kauempaa kuului laulujoutsenen ja kurjen ääntä.

5. Havaintoja muista lajiryhmistä

Lepakot

Lepakoita etsittiin yhtenä yönä käsidetektorilla (*Pettersson ultra sound detector, D200*), mutta yhtään lepakkoa ei havaittu, vaikka säätila oli suotuisa (lämmen ja tyyni). Lepakoita etsittiin metsässä, aukeilla ja rannalla usean tunnin ajan.

Sudenkorennot ja päiväperhoset

Kirakanjärven rannalla tavattiin useita sudenkorentolajeja, jotka viihtyvät (ja todennäköisesti lisääntyvät) erityisesti nevareunuksien ympäristössä, joissa nähtiin saalistusta ja revierejä vahtivia aikuisia korentoja. Havaittuja lajeja olivat ruskoukkokorento, merisinikorento, okatytonkorento, litteähukankorento, neidonkorento ja sirolampikorento.

Päiväperhosista tavattiin mm. kolme ritariperhosta, kaaliperhosia, hopeätäplä (pienikokoinen lajilleen määrittämätön) ja nokkosperhosia.

Kuva 5. Yölintu kehrääjä kuuluu pesimälinnustoon.

Kuva 6. Ruskoukkokorento.

6. Yhteenveto

Selvitysalueelta ei löytynyt luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppisiä. Metsälain kohteita vastavina tai huomiokohteina alueelta löytyi puro (Myllyoja), pieni suolaikku ja järven rannan nevaruus. Myllyoja on myös vesilain tarkoittava luvanvarainen puro. Selvitysalueella ei tavattu eikä siltä ole myöskään ennestään tietoa uhanalaisista kasvilajeista. Uhanalaisia luontotyyppisiä kohteella ovat metsäluontotyypeistä etenkin tuoret kankaat. Koska kohteen metsiköt ovat olleet normaalissa metsätaloustyössä, luontotyyppien laatu on selvitysalueella kuitenkin heikentynyt. Valtaosalla selvitys-alueella ei siten ole estettä rakentamiselle.

Pesimälinnusto on niukka johtuen karuista luontotyypeistä, mutta lajisto on laajemmalla alueella monipuolinen johtuen järvistä ja eteläpuolella myös maatalousmaisemista. Erityisiä linnustolle tärkeitä alueita ei selvityskohteelta voida esittää, mutta alueen säilyttäminen puustoisena em. laki- ja huomiokohteet säästävät linnusto ja muu lajisto hyötyy kohteiden huomioimisesta kaikessa maankäytössä.

Kuva 7. Kirakanjärven kalliomänniköitä.

7. Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. ja Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.
- Meriluoto, M. ja Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Tapio.
- Pääkkönen, P. ja Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. – Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Kemppainen, Eija; Uddström, Annika; Liukko, Ulla-Maija (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki
- Kontula, T. ja Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1 - tulokset ja arvioinnin perusteet. Osa 2 - luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5/2018. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Ryttäri, T., Kalliovirta, M. ja Lampinen, R. (toim.) 2012: Suomen uhanalaiset kasvit. 384 s. Helsinki, Tammi.

Liite 1. Kirakanjärven ranta-asemakaava-alueen kasvilajeja

taigasananjalka	<i>Pteridium pinetorum</i>
metsäalvejuuri	<i>Dryopteris carthusiana</i>
metsäkuusi	<i>Picea abies</i>
metsämänty	<i>Pinus sylvestris</i>
kotikataja	<i>Juniperus communis</i>
isoulpukka	<i>Nuphar lutea</i>
rauduskoivu	<i>Betula pendula</i>
hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>
tervaleppä	<i>Alnus glutinosa</i>
suo-orvokki	<i>Viola palustris</i>
raita	<i>Salix caprea</i>
virpapaju	<i>Salix aurita</i>
metsähaapa	<i>Populus tremula</i>
kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>
suopursu	<i>Rhododendron tomentosum</i>
pikkukarpalo	<i>Vaccinium microcarpum</i>
puolukka	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>
mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>
variksenmarja	<i>Empetrum nigrum</i>
ranta-alpi	<i>Lysimachia vulgaris</i>
metsätähti	<i>Lysimachia europaea</i>
kurjenjalka	<i>Comarum palustris</i>
pihlaja	<i>Sorbus aucuparia</i>
korpipaatsama	<i>Frangula alnus</i>
kangasmaitikka	<i>Melampyrum pratense</i>
järvikaisla	<i>Schoenoplectus lacustris</i>
tupasvilla	<i>Eriophorum vaginatum</i>
pallosara	<i>Carex globularis</i>
sarat	<i>Carex sp</i>
metsälauha	<i>Avenella flexuosa</i>
järviruoko	<i>Phragmites australis</i>